

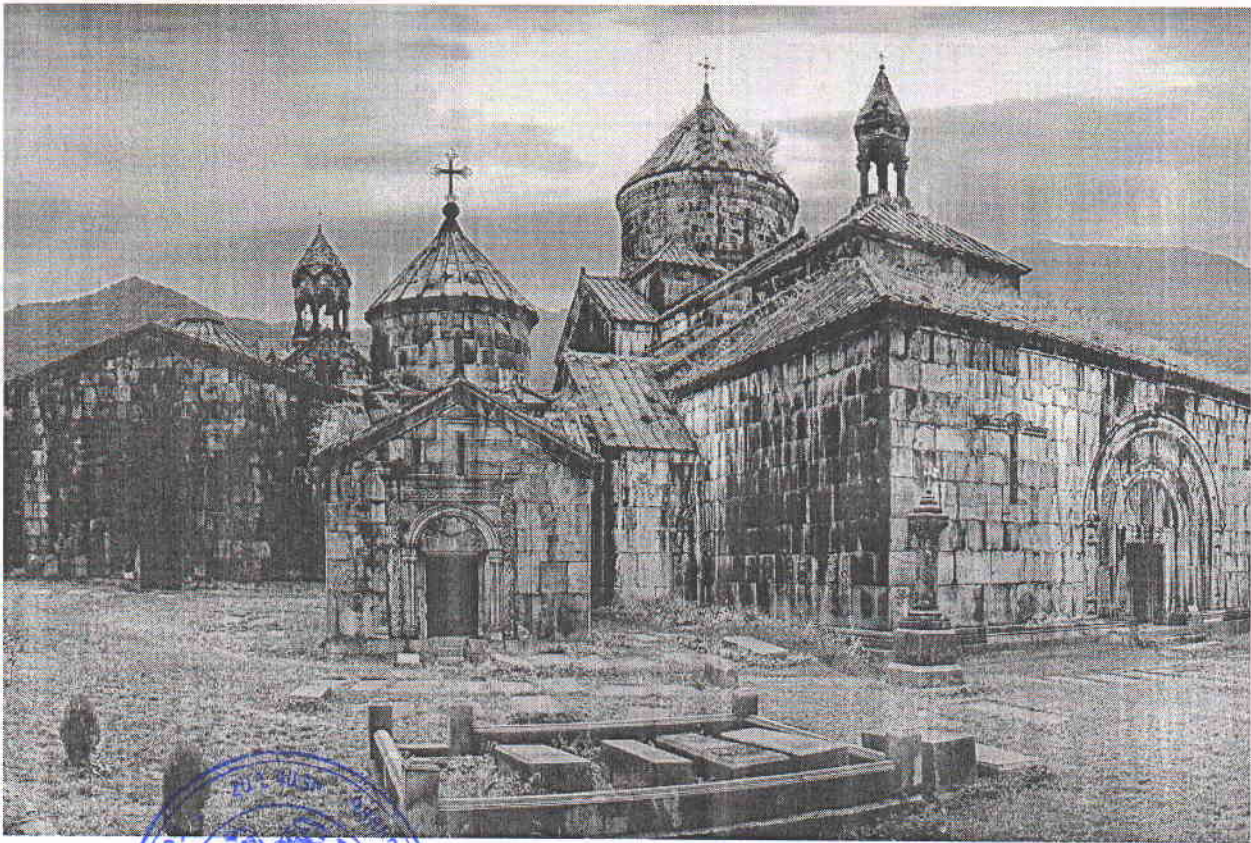
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԼՈՌԻ ՄԱՐԶ

ՀԱՂՊԱՏ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

2017-2021 ԹԹ. ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

ՀՆԳԱՍՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

Համայնքի ղեկավար

Վ. Քառյան

Հաստատվել է համայնքի ավագանու

2016 թվականի

դեկտեմբերի 19 -ի թիվ 44-Ն որոշմամբ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն

1. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն
  - 1.1 Համայնքի նկարագիրը, աշխարհագրական դիրքը, կլիման
  - 1.2 Ժողովրդագրություն
  - 1.3 Տեղական ինքնակառավարում
  - 1.4 Համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքը
  - 1.5 Քաղաքաշինություն և կոմունալ տնտեսություն
  - 1.6 Բնակելի և ոչ բնակելի տարածքների սպասարկում
  - 1.7 Հողօգտագործում
  - 1.8 Գյուղատնտեսություն
  - 1.9 Բնության և շրջակա միջավայրի պահպանություն
  - 1.10 Տրանսպորտ, ճանապարհային տնտեսություն
  - 1.11 Առևտուր և ծառայություններ
  - 1.12 Կրթություն
  - 1.13 Մշակույթ, երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ
  - 1.14 Առողջապահություն, ֆիզիկական կուլտուրա և սպորտ
  - 1.15 Հանգստի գոտիներ, զբոսայգիներ, խաղահրապարակներ, բակային տարածքներ
  - 1.16 Զբաղվածության և գործազրկության ծառայություն
  - 1.17 Բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը
  - 1.18 Աղետների ռիսկի կառավարում
  - 1.19 Համայնքի գործարար միջավայր
  - 1.20 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի հնարավորությունների վտանգների վերլուծություն
  - 1.21 Համայնքի զարգացման հիմնական հնարավորություններ
  - 1.22 Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգներ
2. Համայնքի տեսլականի ռազմավարության և ՀԶՀԾ-ի հիմնական նպատակների սահմանում
3. Համայնքի տարածում նախատեսվող հանրապետական և մարզային միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերի ու միջոցառումների ներկայացում
4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծում, գնահատում և կանխատեսում
5. Համայնքի ոլորտային ցանկի կազմում և առաջնահերթությունների սահմանում
6. Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի կառավարման (օտարման, վարձակալության տրամադրման) հնգամյա ծրագիր
7. Համայնքի հնգամյա ծրագրի զարգացման մոնիթորինգ
8. Եզրափակում

Հաղպատ գյուղը գտնվում է Հայաստանի հյուսիս-արևելյան տարածքում՝ Լոռվա մարզում:

Գյուղի անունը եղել է Հաղբատ, հետագայում ընդհանրական է դարձել Հաղպատ ձևը: Հաղբատ անունը կազմված է Հաղբ և առ արմատներից: Հաղբ նշանակում է որոգայթ, թակարդ, իսկ առ՝ ատել բառի բառարմատն է: Ստացվում է՝ ատում եմ որոգայթը, ծուղակը, թակարդը: Այս անունը վանքին տվել են Բյուզանդիայի Ռոմանոս կայսրից հալածված կրոնավորները:

Հաղպատը որպես բնակավայր թվագրվում է մոտավորապես մթա 8-7-րդ դարերից:

Միջնադարում Հաղպատը անվանվել է նաև մայրաքաղաք, բայց ոչ թե մարդաշատ կամ քաղաքական տեսակետից, այլ որպես հոգևոր մեծ կենտրոն: Վանքն ունեցել է 500 հոգևորական: 1820-28 թթ Եփրեմ կաթողիկոսի օրոք Մայր Աթոռը Էջմիածնից տեղափոխվել է Հաղպատ:

Հաղպատն աշխարհին հայտնի է իր պատմաճարտարապետական կառույցներով՝ Հաղպատավանքով, որը եզակի կառույց է և գրանցված է ՅՈՒՆԵՍԿՈ-ի ցուցակի մեջ: Հաղպատավանքը հիմնադրվել է 976 թ. Բագրատունյաց Աշոտ ողորմածի կնոջ՝ Խոսրովանուշ թագուհու միջոցներով:

Հաղպատը ծովի մակերևույթից բարձր է 950-1050 մետր: Կլիման միապաղաղ է, ամռանը շոգ չէ, իսկ ձմռանը՝ առանց սառնամանիքի, օդն ու ջուրն էլ շատ առողջարար են:

Արևմտյան կողմից գյուղը երիզված է անդնդախոր ձորերով, իսկ արևելյան կողմից շրջափակված է Սուրբիս և Տերունական սարերով, որոնք բերդ են հանդիսացել ասպատակողների համար:

Հաղպատը բազմաթիվ անգամ է ենթարկվել արհավիրքների, բազմաթիվ անգամ ամայացել է, դատարկվել, բայց նորից է բնակեցվել, վերականգնվել:

Ներկայիս հաղպատցիների նախնիները Արցախի Խաչեն գավառից են:

Հաղպատ գյուղը գտնվում է Լոռու մարզկենտրոնից 60 կմ հեռավորության վրա: Գյուղի տարածքով է անցնում պետական մայրուղին, որի հետ համայնքը կապված է 5 կմ երկարությամբ ճանապարհով:

Վերջին տարիներին գյուղում մեծ առաջընթաց է նկատվում. լուսավորվել են գյուղի փողոցները, կատարվել է գյուղի ամբողջական գազաֆիկացում, կատարվում է կանոնավոր աղբահանություն, ասֆալտապատվել են գյուղի ներքին փողոցները:

Գյուղում գործում է վերանորոգված համայնքային կենտրոն, որտեղ գտնվում են մշակույթի տունը, համայնքապետարանը, փոստային բաժանմունքը և բուժկետը:

Վերջին տարիներին գյուղում լայն թափ է ստացել հյուրանոցային գործունեությունը:

Յուրաքանչյուր տարի Հաղպատ են այցելում հազարավոր զբոսաշրջիկներ, որոնց մեծ մասը օթևան են գտնում գյուղի հյուրատներում և հյուրանոցներում:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Լոռու մարզի Հաղպատ համայնքի 2017 - 2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (ՀԶԾ) մշակվել է՝ հիմք ընդունելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների (ՏԻՄ-ի) իրավասություններն ու լիազորությունները նրանց գործունեության բնագավառներում (ոլորտներում), ՀԶԾ-ի մշակման մեթոդաբանական առանձնահատկությունները և ծրագրային հիմքերը:

ՀԶԾ-ն մշակելիս առանձնացվել և հաշվի են առնվել մեթոդաբանական հետևյալ չափանիշները

- համայնքի ֆինանսական կարողությունը.
- համայնքի բնակչության թվաքանակը.
- համայնքում առկա ենթակառուցվածքները
- համայնքում առկա վտանգները (ոհսկերը):

Սույն ՀԶԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների առկայությամբ: ՀԶԾ-ում հնարավորինս հաշվի են առնվել նաև համայնքում աղետի վտանգները (ոհսկերը), որոնց կառավարման համար նախատեսվել են որոշ գործողություններ ու միջոցառումներ:

Համայնքի 2017 - 2021 թթ. ՀԶԾ-ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի նորընտիր ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի դրույթները և նպատակ ունենալով հետևողականորեն բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով աստիճանաբար բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները:

ՀԶԾ-ն դիտարկելով որպես համայնքի ռազմավարական պլանավորման և մասնակցային կառավարման կարևորագույն միջոց, համայնքի ղեկավարին կից գործող խորհրդակցական մարմինը՝ ՀԶԾ-ի կառավարման հանձնաժողովը, փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների հետ լիակատար փոխըմբռնում ՀԶԾ-ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

1.1 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ, ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ, ԿԼԻՄԱՆ

1.2 Ժողովրդագրություն,

Հ/հ	Ցուցանիշները
Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում՝	926
Տղամարդիկ	447
Կանայք	479
0-6 տարեկան, այդ թվում՝	76
7-15 տարեկան	93
16-62 տարեկան	614
63-ից բարձր տարեկան	143
Կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝	156
Տարիքային և աշխատանքային	143
Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	13
Մանկուց հաշմանդամներ	1
Առկա տնային տնտեսությունների թիվը	222
Նպաստառու ընտանիքների թիվը	17
Արտագնա/սեզոնային/ աշխատանքի մեկնողների թիվը	32

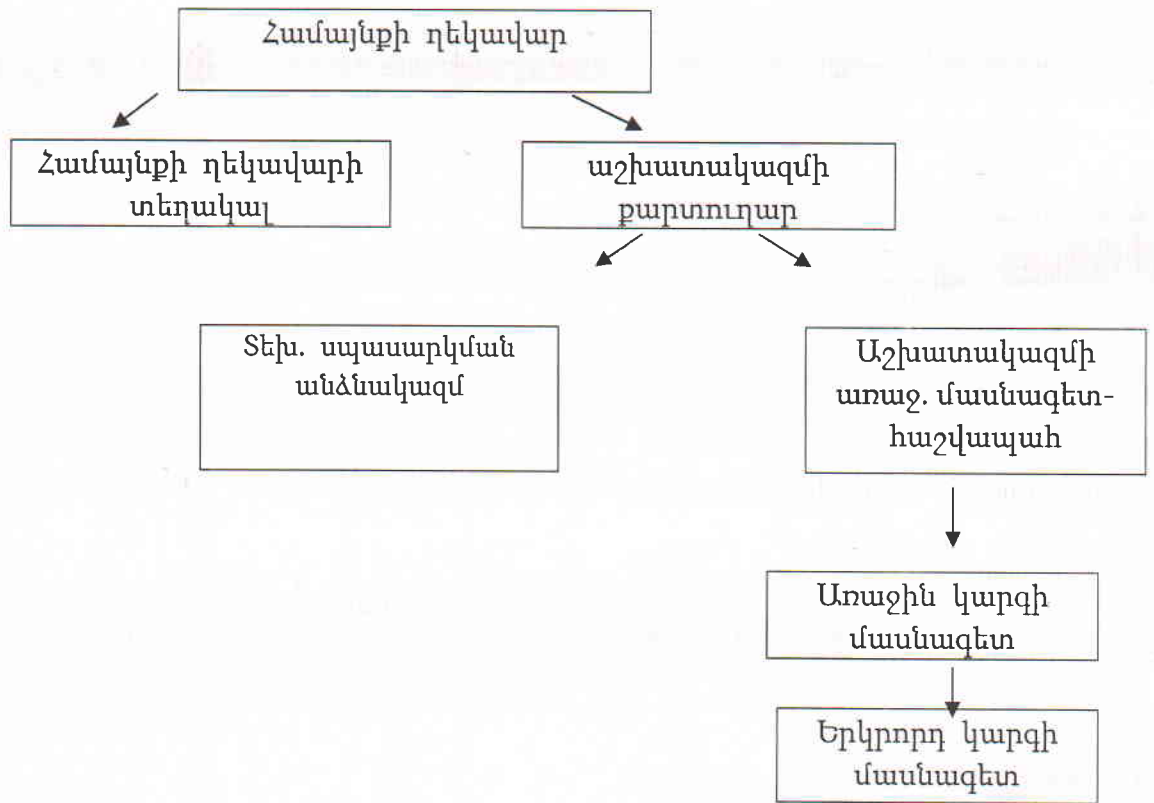
1.3 Տեղական ինքնակառավարում

2016թ-ի հոկտեմբերի 2-ին Հաղպատ համայնքում կայացած ընտրությունների արդյունքում ընտրվել են համայնքի ավագանին՝ բաղկացած 5 անդամից, և համայնքի ղեկավարը, ովքեր կազմավորել են համայնքապետարանի աշխատակազմը:

Համայնքի ավագանու 2016թ-ի նոյեմբերի 21-ի թիվ 26-Ա որոշմամբ հաստատվել է Հաղպատ համայնքի ղեկավարի վարձատրության չափը, աշխատակազմի աշխատակիցների թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը՝

ՀԱՍՏԻՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	ՀԱՍՏԻՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐԸ
Համայնքի ղեկավար	1
Համայնքի ղեկավարի տեղակալ	1
Աշխատակազմի քարտուղար	1
Աշխատակազմի առաջատար մասնագետ-հաշվապահ	1
Աշխատակազմի 1-ին կարգի մասնագետ	1
Աշխատակազմի 2-րդ կարգի մասնագետ	1
Տեխ. սպասարկման անձնակազմ	
Գործավար	1
Հավաքարար	1
Ջրերի հսկիչ	1
Տնտեսվար	1

Համայնքի ղեկավարն իր լիազորությունները իրականացնում է աշխատակազմի միջոցով, որն ունի հետևյալ կառուցվածքը՝

1.4 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՑԱՆԿԸ

Հաղպատ համայնքի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ցանկը սահմանված է ՀՀ կառավարության 31.03.97թ. թիվ 51 որոշմամբ

Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի ֆիզիկական վիճակը բնութագրվում է որպես բավարար

Հաղպատ համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի ցանկը

1. Համայնքապետարանի շենք
2. Համայնքային կենտրոն
3. Խմելու ջրի ներտնտեսային համակարգ
4. Ներտնտեսային ոռոգման ջրի համակարգ
5. Ներհամայնքային փողոցներ և ճանապարհներ
6. Հուշարձան
7. Գերեզմանատուն
8. Աղբյուր
9. Մանկապարտեզ
10. Անասնազոմ

1.5 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հաղպատ համայնքը չունի զլխավոր հատակագիծ, ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ (կոյուղի): Համայնքում կանոնավոր կերպով իրականացվում է աղբահանություն: Աղբամանների և աղբահավաք մեքենայի բացակայությունը բացասաբար է անդրադառնում համայնքի արտաքին տեսքի և սանիտարահիգիենիկ պայմանների վրա: Համայնքի մոտավորապես 80 %-ն է ապահովված փողոցային լուսավորությամբ: Համայնքը ամբողջապես գազաֆիկացված է, բնակչությունը, մանկապարտեզը և դպրոցն օգտվում են բնական գազից: Համայնքի բնակչությունը խմելու ջուր ստանում է 7 թաղամասերում տեղադրված աղբյուր-ծորակներից, որը չի բավականեցնում այսօրվա պահանջներին: Խմելու ջրով ապահովված են միայն բնակչության 30%-ը: Դպրոցը և մանկապարտեզը ապահովված են խմելու ջրով: Բնակավայրում կա 1 գերեզմանոց, որը ցանկապատված է մետաղյա ցանցով:

1.6 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում առկա է 222 առանձնատուն՝ 17000 քմ մակերեսով, որոնց 50 %-ը երկհարկանի է: Համայնքի վարչական տարածքում, Ախթալայի ենթակայանի մոտ, գտնվում է 1 բազմաբնակարան շենք՝ 224 քմ մակերեսով, որտեղ բնակվում են ենթակայանում աշխատող 4 ընտանիքներ:

1.7 ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում /հա/
1	2	3
1.	Համայնքի վարչական տարածքը (հա), այդ թվում՝	5745,6
	Համայնքային	381,26
	Պետական	5136,91
	Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց սեփականություն	28,33
2.	Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր, այդ թվում՝	667,77
	Համայնքային	352,24
	Պետական	185,75
	Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց սեփականություն	5,8
3.	Բնակավայրի հողեր, այդ թվում	95,43
	Համայնքային	10,91
	Պետական	1,56
	Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց սեփականություն	82,95
4.	Արդյունաբերական, արտադրական հողեր, այդ թվում՝	23,80
	Համայնքային	12,67
	Պետական	
	Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց սեփականություն	11,12
5.	Ընդերքօգտագործման հողեր, այդ թվում՝	-
	Համայնքային	-
	Պետական	-
	Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց սեփականություն	-
6.	Էներգետիկայի, տրանսպորտի հողեր, այդ թվում՝	126,65

	Համայնքային	0,1
	Պետական	124,31
	Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց սեփականություն	2,24
7.	Առողջապահական, հանգստավայրերի, մարզական ու պատմամշակութային նշանակության հողեր, այդ թվում՝	29,15
	Համայնքային	5,12
	Պետական	22,70
	Իրավաբանական անձանց սեփականություն	1,33
8	Անտառային հողեր	4780,12
9	Ջրային հողեր	22,68

1.8 ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գոյություն ունի ոռոգման համակարգ, որով ոռոգվում են միայն տնամերձ հողամասերը: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը չեն ոռոգվում, այդ պատճառով համայնքի բնակչությունը հողագործությունից մեծ եկամուտներ չի կարողանում ստանալ: Համայնքում ավելի զարգացած է անասնապահության ճյուղը:

Սակայն, դրա հետագա զարգացման համար համայնքում խոտհարքների տարածքները չեն բավականացնում, այդ պատճառով համայնքի վարելահողերն աստիճանաբար վերածվել են խոտհարքների:

2016թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ համայնքում առկա են հետևյալ անասնազվաքանակները՝

Ցուցանիշի անվանումը	Ընդամենը համայնքում
Խոշոր եղջերավոր անասուններ, ընդամենը	491
Որից կովեր	153
Արտադրող ցուլեր	57
Երինջներ 1-ից մինչև 2 տարեկան	51
Չսերմնավորված էգ մոզիներ՝ 2 տարեկանից բարձր	1
Երինջներ՝ 2 տարեկանից բարձր	19
Այլ սեռահասակային խմբերի ԽԵԱ	210
Խոզեր, ընդամենը	277
Որից մայր խոզեր	35
Ոչխարներ բոլոր ցեղերի, ընդամենը	21
Որից մաքիներ	13
Այծեր, ընդամենը	90
Որից մայր այծեր	81
Չիեր, ընդամենը	18
Որից զամբիկներ 3 տարեկան և ավելի	15
Ճագարներ, ընդամենը	24
Որից մայր ճագարներ	18
Թռչուններ, ընդամենը	1135
Որից ածան հավեր	1000
Մեղվաբնտանիքներ /հատ/	348
Ավանակներ	4

Համայնքում անասնապահությամբ, թռչնապահությամբ և մեղվապահությամբ զբաղվողներն արտադրում են կաթ, միս, ձու, մեղր: Գյուղմթերքներն իրացվում են գյուղում գործող հյուրանոցներում և հյուրատներում, ինչպես նաև եկեղեցամերձ տարածքում գտնվող վաճառակետերում:

1.9 ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի անտառային ֆոնդի պահպանությունն իրականացվում է Թումանյանի անտառտնտեսության կողմից: Ձմեռնամուտին անտառտնտեսության կողմից անտառում կատարվում են սանիտարական հատումներ՝ համայնքի յուրաքանչյուր տնային տնտեսությանը տրամադրվում է մինչև 8 խմ վառելափայտ:

1.10 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի վարչական տարածքով է անցնում Հայաստանը Վրաստանին կապող մայրուղին: Հաղպատը մայրուղուն կապում է հանրապետական նշանակության 5 կմ երկարությամբ ճանապարհը, որը կառուցվել է շուրջ 50 տարի առաջ և վերանորոգման չի ենթարկվել: Այն գտնվում է անբարեկարգ վիճակում:

Վերջին տարիներին համայնքապետարանի միջոցներով վերանորոգվել են համայնքի 5 ներհամայնքային փողոցներ: Համայնքում տեղադրված են 5 կանգառներ, սակայն բացակայում են երթևեկության նշանները:

Հաղպատ-Ալավերդի երթուղով գործում է հասարակական տրանսպորտ: Գյուղում առկա են մասնավոր շուրջ 130 մարդատար և 12 բեռնատար ավտոմեքենաներ:

1.11 ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում գործում են 2 առևտրի կետեր, որոնք հիմնականում զբաղվում են սննդի որոշ տեսակների, ծխախոտի, ալկոհոլային խմիչքների և այլ ապրանքների վաճառքով: Համայնքի տարածքում է գտնվում «Աթոռիկ», «Սառնաղբյուր» և «Դեբեդ» ռեստորանները, ինչպես նաև «Գայանե», «Քեֆիլյան» և «Հաղպատ»՝ հյուրանոցները: Նշվածները համայնքի բյուջե են վճարում տեղական տուրք՝ գործունեության թույլտվության համար: Համայնքում գործում են նաև մի քանի հյուրատներ: Համայնքի բնակիչներից շուրջ 18 մարդ աշխատում է նշված բնագավառներում:

Հաղպատ համայնքում գործում է նաև ավտոմեքենաների գազալիցքվորման 1 կետ:

1.12 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գործում է միջնակարգ հանրակրթական դպրոց, որտեղ սովորում է 81 աշակերտ, որոնք բոլորը տեղացիներ են: Դպրոցը նախատեսված է 120 աշակերտի համար: 2014թ-ին ՀՀ սոց. ներդրումների ֆինանսավորմամբ և համայնքի ներդրումով կապիտալ վերանորոգվել է դպրոցի երկհարկանի շենքը: Շենքում գործում է ջեռուցման լոկալ համակարգ: Դպրոցում աշխատում են 29 աշխատող, որոնցից 22-ը մանկավարժներ են: Մանկավարժներից 8-ը այլ համայնքի բնակիչներ են:

Համայնքում գործում է նախադպրոցական ուսումնական 1 հաստատություն՝ մանկապարտեզ, ուր հաճախում են 26 երեխա և աշխատում է 6 աշխատող, որոնք բոլորը համայնքի բնակիչներ են: Համայնքի մանկապարտեզի գործող մասնաշենքը 2009 թ-ին ենթարկվել է կապիտալ վերանորոգման, այն ներկայում բավարար վիճակում է, սպահովված ջրամատակարարմամբ, գույքով, երեխաներին անհրաժեշտ պարագաներով, խաղալիքներով: Մանկապարտեզը գործում է 8-ժամյա աշխատակարգով, երեխաներին տրվում է տաք սնունդ: Շենքում գործում է ջեռուցման լոկալ համակարգ:

1.13 ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

2014թ-ին ՀՀ կառավարության հրատապ ծրագրով հիմնանորոգված համայնքային կենտրոնում է գտնվում մշակույթի տունը, որտեղ գործում են պարի և նկարչության խմբակներ: Այստեղ է գտնվում հարուստ գրադարանը, որն ունի 8968 կտոր գրքային ֆոնդ: Մշակույթի տանը և գրադարանում հաճախակի կազմակերպվում են համերգներ, մեծարման երեկոներ և տոնական միջոցառումներ:

1.14 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ, ՍՊՈՐՏ

Համայնքապետարանի շենքում է գտնվում համայնքը սպասարկող բուժկետը, որտեղ աշխատում է 1 բուժքույր: Բուժկետն սպահովված է առաջին բուժօգնության պարագաներով և դեղորայքով: Այն վերանորոգված է, առկա է թեքահարթակ: Գյուղի բնակչությանը անհրաժեշտության դեպքում սպասարկում են «Ալավերդու առողջության կենտրոն» ՊՓԲԸ-ի բժիշկները:

Դպրոցում գործում է վերանորոգված մարզադահլիճ, բակում առկա է մարզադաշտ և խաղահրապարակ:

Համայնքապետարանին կից տարածքում գտնվում է մանկական խաղահրապարակ:

Նշված ոլորտներում իր աջակցությունն է ցուցաբերում «Վորլդ Վիժն-Հայաստան» կազմակերպության Ալավերդու ՏԶՕ-ն:

1.15 ՀԱՆԳՍՏԻ ԳՈՏԻՆԵՐ, ԶԲՈՍԱՅԳԻՆԵՐ, ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐ, ԲԱԿԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ

Համայնքի հարակից տարածքներում կան հանգստի գոտիներ և գեղեցիկ հուշադրյուրներ, որտեղ համայնքի բնակիչները և շատ զբոսաշրջիկներ անց են կացնում իրենց հանգիստը: Տարեցտարի ավելանում են հանգստի համար նախատեսված տաղավարները: Եկեղեցու տարածքում, հուշարձաններում և հրապարակում համայնքապետարանի ուժերով տեղադրվել են 15 նստարաններ:

1.ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում կան 550 աշխատունակ մարդիկ, որոնցից մշտական աշխատանքով (այդ թվում՝ գյուղատնտեսական) զբաղված են միայն 367-ը: Չնայած հողի սեփականաշնորհումից

օգտված անձինք չեն համարվում գործազուրկներ, սակայն համայնքում նրանց կողմից կա աշխատատեղի պահանջ, որը կազմում է աշխատունակ բնակչության 25 %-ը:

Համայնքի 17 ընտանիք ստանում է սոցիալապես անապահովության նպաստ:
Համայնքում բնակվում են նաև 13 հաշմանդամներ:

Համայնքի բնակչության հիմնական մասը ապահովված է աշխատանքով, 10 մարդ աշխատում է համայնքապետարանում, 6 մարդ ՆՈՒՀ ՀՈԱԿ-ում, 21 մարդ դպրոցում, 18 մարդ հյուրատներում և հյուրանոցներում, 58 մարդ աշխատում է «ԷՅ-ՄԻ-ՓԻ» և «Թեղուտ» ՓԲԸ հանքարդյունաբերության ոլորտներում, իսկ 48 մարդ՝ Ալավերդի քաղաքում գործող տարբեր հիմնարկ ձեռնարություններում: Յուրաքանչյուր տարի շուրջ 30 մարդ մեկնում է արտագնա աշխատանքի:

Համայնքից զբաղվածության կենտրոնում գրանցված մարդ չկա:

1.17 ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքում վերջին տարիների ընթացքում նկատելի է որոշակի դրական տեղաշարժ ՏԻՄ-ի բնակչության փոխհարաբերություններում: Ներկայումս նոր ձևավորված ՏԻՄ-ի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար ավելի թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-ի կողմից կազմակերպված հանրային հանդիպումներին ու միջոցառումներին: Մշակույթի տանը կազմակերպվում են հանրային լսումներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի ՏԻՄ-երը և աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ:

Համայնքի ղեկավարի և ավագանու կողմից ընդունված իրավական ակտերը տեղադրվում են համայնքի <http://www.haghrpat.am/> ինտերնետային կայքում, որը նպաստում է ՏԻՄ-երի գործունեության նկատմամբ բնակչության վստահության ամրապնդմանը:

Համայնքի ավագանու կողմից ընդունվել են տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության, համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների ձևավորման և գործունեության, համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգերը, որոնք մեծապես կնպաստեն բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությանը տեղական ինքնակառավարմանը:

1.18 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը գտնվում է բավարար վիճակում: Համայնքի ղեկավարի որոշմամբ ստեղծվել է աղետների դեպքում բնակչության տարահանման հանձնաժողով: Յուրաքանչյուր տարի համայնքում ուսումնավարժական միջոցառումներ են անցկացվում: Համայնքում կազմված է «Հաղպատ համայնքի քաղաքացիական պաշտպանության» և «Երկրաշարժի հետևանքով համայնքի գործողությունների» պլաններ, որոնք հաստատվել են ՀՀ Լոռու մարզպետի և ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ-ի պետի կողմից:

Վերջին տարիների Հաղպատը մայրուղուն կապող ավտոճանապարհին կատարվել են քարաթափման աշխատանքներ:

1.19 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքի գործարար միջավայրը սահմանափակվում է համայնքում գործող 3 հյուրանոցների, 3 ռեստորանների, 4 քարի մշակման արտադրամասերի, առևտրի 2 կետերի գործունեությամբ, որոնց հետ ՏԻՄ-երը պաշտպանում են լավ ու բարյացկամ հարաբերություններ: Համայնքի բնակիչներից նշված կազմակերպություններում աշխատում են շուրջ 30 բնակիչներ:

Հիմնվելով համայնքում տիրող փաստացի իրավիճակի ուսումնասիրության, վերլուծության և գնահատման արդյունքների վրա՝ կարելի է արձանագրել համայնքում ներկայումս առկա ընդհանուր և ոլորտային հիմնական հիմնախնդիրները: Դրանք են՝

- համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթեր,
- համայնքում խմելու ջրի ջրամատակարարման ցանցը կիսակառույց է, ջրամատակարարման ոչ բավարար մակարդակ,
- Մայրուղուց համայնք 5 կմ ավտոճանապարհը գտնվում է անբարեկարգ վիճակում
- համայնքը չունի ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ (կոյուղի),
- Համայնքի մի քանի փողոցներ ասֆալտապատված չեն, չունեն զիջերային լուսավորության համակարգ
- Համայնքի մանկապարտեզի երկրորդ մասնաշենքը ունի հիմնանորոգման կարիք
- Համայնքն ունի գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման կարիք,
- Համայնքի տուրիզմի զարգացման գրասենյակի ստեղծում
- Համայնքում կա եկեղեցամերձ տարածքի բարեկարգման և առևտրի տաղավարների կառուցման պահանջ
- Համայնքը չունի գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ռոտզման համակարգ, որի պատճառով վարելահողերը մեծամասամբ չեն մշակվում, դրանք աստիճանաբար վեր են ածվել խոտհարքների,
- Համայնքի եկեղեցու համալիրի մեջ մտնող Միլ հուշադրյուրը գտնվում է կիսավեր վիճակում

Համայնքի հիմնախնդիրների ցանկը կարելի է շարունակել, սակայն, ակնհայտ է, որ հնգամյա ժամանակահատվածում անհնար է լուծում տալ համայնքում առկա բոլոր հիմնախնդիրներին: Վերևում թվարկված հիմնախնդիրներից անհրաժեշտ է առանձնացնել նրանք, որոնց լուծումն, իրատեսականության տեսանկյունից, նպատակահարմար է ներառել համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶՀԾ-ում՝ ելնելով համայնքի ռեսուրսային հնարավորություններից և համայնքի հետագա զարգացման՝ ՏԻՄ-երի ընտրած ռազմավարությունից և սահմանած հիմնական նպատակներից:

1.20. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԻ

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՎՏԱՆԳՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Համայնքի կենտրոնում գտնվող Հաղպատի վանական համալիր պատմամշակութային հուշարձանները
- Հյուրանոցների և հյուրատների առկայություն

- Համայնքում ժամանակակից մեթոդներով վերանորոգված հանրակրթական դպրոցի և մանկապարտեզի առկայություն
- Համայնքային կենտրոնի առկայություն, որտեղ գտնվում է համայնքապետարանը, մշակույթի տունը, փոստային ծառայությունը և բուժկետը,
- Համայնքում հեռախոսակապի և հեռուստատեսության առկայությունը
- Համայնքում արտադրված գյուղմթերքների (միս, ձու պանիր, կաթ), և տնամերձ հողամասերում աճեցված մրգի և բանջարեղենի իրացումը հյուրանոցներում, հյուրատներում և զբոսաշրջիկների կողմից
- Համայնքը ամբողջությամբ գազաֆիկացված է
- Համայնքի աշխարհագրական լավ դիրքը (մոտիկությունը տարածաշրջանային կենտրոն Ալավերդուն, համայնքի տարածքով անցնող հանրապետական նշանակության Վանաձոր-Բագրատաշեն ճանապարհը)
- Զբոսաշրջիկների ակտիվ այցելություններ Հաղպատ համայնք
- Համայնքի համեմատաբար բարենպաստ կլիման, գեղատեսիլ բնություն, հարակից անտառային գոտու առկայություն

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅՆ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Համայնքի առանձնատներում ջրամատակարարման ոչ բավարար մակարդակ
- Նարհամայնքային մի քանի փողոցների անբարեկարգ վիճակ,
- Մայրուղուց համայնք ավտոճանապարհի ոչ բարեկարգ վիճակ
- Համայնքում ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգերի (կոյուղու) բացակայություն
- Աղբատար ավտոմեքենայի բացակայություն, աղբարկղերի պակաս
- Գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերում ոռոգման համակարգերի բացակայություն,
- Գյուղտեխնիկայի բացակայություն
- Համայնքում վարելահողերի լիարժեք մշակում

1.21 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Համախմբել գույքային ու ֆինանսական ռեսուրսները և ապահովել օրենքով ՏԻՄ-երին վերապահված սեփական լիազորությունների ամբողջական ու լիարժեք իրականացումը
- Էականորեն բարձրացնել համայնքի բյուջեի սեփական եկամուտների հավաքագրման մակարդակը՝ ի հաշիվ տեղեկատվական արդի համակարգերի ներդրման և արդյունավետ շահագործման
- Համայնքի տարածքում նպաստել տնտեսության տարբեր ճյուղերի (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, փոքր և միջին բիզնեսի, տուրիզմի և այլնի) զարգացմանը՝ օգտվելով համայնքում բնական պաշարների, պատմամշակութային և այլ արժեքների առկայությունից
- Նպաստել համայնքի տարածքային համաչափ զարգացմանը՝ տեղային «աճի բնեռների» ստեղծման և զարգացման, համայնքի սոցիալ-տնտեսական մրցունակության և գրավչության բարձրացման շնորհիվ

- համայնքի ՏԻՄ-երի, աշխատակազմի, համայնքային կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների աստիճանական հզորացում, տեղական ժողովրդավարության ամրապնդում, համայնքում պատշաճ կառավարման սկզբունքների հետևողական իրականացում,
- ՏԻ-ին բնակիչների ներգրավվածության բարելավում՝ բնակիչների մասնակցության ձևերի ներդրման և զարգացման միջոցով,
- ՏԻՄ-երի գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության մակարդակների հետևողական բարձրացում,
- համայնքի ֆինանսական կառավարման համակարգում հստակ մեխանիզմների ներդրում և հետևողական կիրառում,
- նոր աշխատատեղերի ստեղծում և համայնքից միգրացիայի նվազեցում, բնակչության թվաքանակի կայունացում:

Համայնքի զարգացման 2017-2021թթ. հնգամյա ծրագրի հիմնական նպատակներն են՝

- ՏԻ-ը բնակիչների մասնակցության ակտիվացում՝ մասնակցության նոր մեթոդների և ձևերի ներդրման և աստիճանական զարգացման միջոցով,
- համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության, անասնապահության, այգեգործության, թռչնապահության, մեղվապահության) զարգացում՝ տնամերձերի, վարելահողերի, խոտհարքների և արոտավայրերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով,
- Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում,
- համայնքի բնակչության կենցաղային պայմանների բարելավում՝ առանձնատների խմելու և տեխնիկական ջրի ջրամատակարարման արտաքին և ներբնակավայրային համակարգերի նորոգման և շահագործման, աղբահանության և սանիտարական ծառայությունների կազմակերպման և մատուցման ճանապարհով,

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻԶՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻԶՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

2017-2021 թթ. ընթացքում համայնքի ՏԻՄ-երը նախատեսում են լայնորեն համագործակցել պետական կառավարման մարմինների, միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, ՔՀՄՀ-ի և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ:

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով, նախատեսվում է սերտ համագործակցություն ՀՀ Լոռու մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ: Որպես պետական կառավարման մարմինների հետ համայնքի համագործակցության հիմնական ուղղություններ, 2017-2021թթ.-ին նախատեսվում են հետևյալ հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները՝

- Խմելու ջրագծի կառուցում՝ Ստեփանավան-Նոյեմբերյան ջրագծից
- Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի, թունաքիմիկատների, սերմացուի, գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման, գյուղացուն ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով:

- Համայնքի վարչական տարածքում զարկ տալ հյուրատների և հյուրանոցների ստեղծմանը՝ նպաստելով զբոսաշրջության զարգացմանը
- Հարևան համայնքների (Ալավերդի, Օձուն, Ախթալա և Քոբայր) հետ համատեղ զարգացնել ստեղծված տուրիզմի զարգացման ծրագիրը,

1.22 ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

- Մայրուղուց համայնք ճանապարհներին քարաթափումների և սողանքների վտանգը
- Ներհամայնքային փողոցներում և ճանապարհներում ջրահեռացման հեղեղատարների բացակայության պատճառով դրանց վիճակի էլ ավելի վատթարացման վտանգը
- Համայնքում հողագործությամբ զբաղվելու անհեռանկարայնությունը վտանգում է գյուղատնտեսության այդ ճյուղի զարգացումը
- Համայնքի երիտասարդների արտագաղթը, արտերկրներ աշխատանքի մեկնելը և չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶՀԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Հաղպատ համայնքը դարձնել զբոսաշրջության համար գրավիչ, գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության, հատապտուղների վերամշակման, մաքուր, բարեկարգ, առևտրի և սպասարկման, կրթական և մշակութային զարգացած ենթակառուցվածքներ, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող տարածք:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար համայնքի ռազմավարությունն է՝

- Ապահովել համայնքի համաչափ զարգացումը
- համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնազիլաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով,
- համայնքում կաթի, մսի, հատապտուղների հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծում և գործարկում,
- Արվեստի դպրոցի և ժամանցային կենտրոնի ստեղծում
- համայնքում էկոտուրիզմի ենթակառուցվածքների ստեղծում և զարգացում՝ զբոսաշրջիկների գիշերակացի տնային պայմանների ապահովման, հասարակական սննդի, առևտրի և կենցաղսպասարկման օբյեկտների ստեղծման, համապատասխան ծառայությունների պատշաճ մակարդակով մատուցման միջոցով,
- Համայնքի փողոցների նորոգում և բարեկարգում, ջրահեռացման և արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացում, ճանապարհային նշանների տեղադրում,
- համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների տեսակների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակություն, մշակույթ, առողջապահություն և սպորտ, սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման, հասանելիության ու մատչելիության ապահովման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով,

- համայնքի մանկապարտեզի 2-րդ մասնաշենքի հիմնանորոգում
- Եկեղեցու վերանորոգում՝ նպաստելով համայնքում զբոսաշրջության զարգացմանը:
- Առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների հասանելիության և մատուցման մակարդակի բարձրացում՝ պետական պատվերի շրջանակներում:
- Աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

2017-2021թթ. ընթացքում Հայաստանում ընթացող վարչատարածքային բարեփոխումների և (կամ) միջհամայնքային համագործակցության շրջանակներում նախատեսվում են հետևյալ նպատակային ծրագրերը և միջոցառումները՝

- ՀՏԶ-ի հետ «Համայնքի ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգման և սպասարկման, աղբահանության ծառայությունների ստեղծում, ներհամայնքային հասարակական տրանսպորտի համակարգի ձևավորում, դպրոցականների ու երիտասարդության շրջանում բնապահպանական և ազրոբիզնեսի կառավարման գիտելիքների տարածում» ծրագիրը:
- Հնարավոր այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ:

2017-2021թթ. ընթացքում կշարունակվեն համայնքի և ՀՀ Լոռու մարզում գործունեություն ծավալող՝ միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, ՔՀՄՀ-ի սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող ներդրումային, դրամաշնորհային, տեխնիկական աջակցության, բարեգործական ծրագրերը և միջոցառումները: Մասնավորապես, նախատեսվում է շարունակել համայնքի սերտ համագործակցությունը <<Հայաստանի սոց. ներդրումների>> և «Վորլդ Վիժն - Հայաստան» կազմակերպության Ալավերդու ՏԶԾ-ի, Ալավերդու «Համայնքային համախմբման և աջակցության կենտրոն» ՀԿ-ի, «Դիակոնիա» բարեգործական հիմնադրամի, «Թումանյան Աշխարհ» զբոսաշրջային միջհամայնքային գրասենյակի հետ՝ նախադպրոցական և դպրոցական կրթության, առողջապահության, երեխաների սոցիալական պաշտպանության, մշակույթի և սպորտի, տեղական ժողովրդավարության և մասնակցության, զբոսաշրջության, մարդու իրավունքների, համայնքային զարգացման և այլ ոլորտներում:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

Վերլուծելով համայնքի 2015-16թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները , տեսնում ենք՝ 2015թ-ի բյուջեի փաստացի կատարողականի ընդհանուր մուտքերը՝ 49158.7 հազ.դրամ , 2016թ-ին փաստացի կատարողականը կազմել է 18416.1 հազ.դրամ, դա հիմնականում պայմանավորված է եղել այն հանգամանքով, որ 2016թ-ին պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային վարչական և կապիտալ սուբվենցիաներ չեն տրվել:

Համայնքը գալիք 5 տարիների բյուջեների համար նախատեսվել են գումարներ ֆինանսական ակտիվների /հողի/ իրացման գծով, ֆոնդային բյուջեում նախատեսելու կապիտալ ծախսեր և ծրագրեր իրականացնելու համար:

Համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատողների /10միավոր/ 2017 թվականի միայն աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 13725.0 հազ.դրամ:

Համայնքի ՀՈԱԿ-ի աշխատակիցների 2017 թվականի աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 3360.0 հազ.դրամ, իսկ դրանց պահպանման ծախսերը 3500.0 հազ.դրամ է:

	պաշտոնական դրամաշնորհներ								
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ								
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ								
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	13073.9	13877.7	11564.8	14355.5	14500.0	14600.0	14700.0	14800.0
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ	3741.6	218.9	164.2	0.0				
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	8946.6	0	0	3155.4	4000.0	4000.0	4000.0	4200.0
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ								
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ								
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	18129.4	0	0	0.0	15000.0	15000.0	15000.0	15000.0
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ								
3.	ՍՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	1894.1	6331.0	1188.3	5408.3	5600.0	5800.0	5900.0	6000.0
3.1	Տոկոսներ								
3.2	Շահաբաժիններ								
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	821.3	750.0	526.0	750.0	800.0	850.0	900.0	950.0
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	821.3	750.0	526.0	750.0	800.0	850.0	900.0	950.0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ								

	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճ. Այլ գույքի վարձակալությունից սուտքեր								
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում								
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների								
	իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ								
3.5	Վարչական գանձումներ	739.0	0.0	107.6	2000.0	3200.0	3250.0	3300.0	3350.0
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ								
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ								
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից								
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ								
	Մուտքեր համայնքի								

	բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից								
3.7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ								
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ								
3.9	Այլ եկամուտներ*	333.8	4081.0	1238.7	2658.3	1600.0	1700.0	1700.0	1700.0
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր								
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր								
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ	154.1	4081.0	1238.7	2658.3	1600.0	1700.0	1700.0	1700.0
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՅՈՒՄԻՑ ՍՈՒՑՔԵՐ (1+2+3+4)	-2007.7	-12781.3	-2007.0	-4200.0	-5000.0	-5500.0	-6000.0	-6000.0
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր	-2007.7	2516.2	-2007.0	-4200.0	-5000.0	-5500.0	-6000.0	-6000.0
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր								
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր								
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր								
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր								
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր								
4.	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր								
	Հողի իրացումից մուտքեր								
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր								
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՍ ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ								

	ԱՂՔՑՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)								
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂՔՑՈՒՐՆԵՐ (1+2)								
1.	ՓՈՒՍԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ								
1.1	Արժեթղթեր								
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր								
	-հիմնական գումարի մարում								
1.2	Վարկեր								
	-վարկերի ստացում								
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում								
1.3	Փոխատվություններ								
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում								
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում								
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն								
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր								
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր								
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում								
2.2	Փոխատվություններ								
	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր								
	-փոխատվությունների տրամադրում								

2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը								
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս								
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս								
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում								
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը								
Բ.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ								
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ								
1.1	Արժեթղթեր								
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր								
	-հիմնական գումարի մարում								
1.2	Վարկեր								
	-վարկերի ստացում								
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում								
1.3	Փոխատվություններ								
	-փոխատվությունների ստացում								
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում								

Անհրաժեշտ է նկատել, որ համայնքի գալիք 5 տարիների բյուջեներում ոչ ֆինանսական ակտիվների (հող, գույք) իրացման գծով նախատեսվել են ընդամենը՝ 6000.0 հազ. դրամի մուտքեր, իսկ փոխառու միջոցներից (փոխատվություն, վարկ) մուտքեր չեն նախատեսվել: Սա նշանակում է, որ համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր:

Համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատողների (10 միավոր) 2017 թվականի միայն աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 13925,0 հազ. դրամ :

Համայնքի ՀՈԱԿ-ի աշխատակիցների 2017 թվականի միայն աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 3360,0հազ. դրամ, իսկ դրանց պահպանման մյուս ընդհանուր ծախսերը՝ 3000,0հազ. դրամ:

Անհրաժեշտ է նաև հաշվի առնել, որ՝ 2017-2020թթ. ընթացքում համայնքի ՏԻՄ-ը նախատեսում է համայնքի ղեկավարի, աշխատակազմի և ՀՈԱԿ-ի աշխատակիցների աշխատավարձերի և պահպանման այլ ծախսերի բարձրացում՝ տարեկան 5%-ի չափով:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարը համայնքի այդ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսեր կատարելու համար:

5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայում արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման ՏԻՄ-ի կողմից ընտրված ռազմավարությունից, առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից ՀՈԱԿ-ի կողմից արված առաջարկություններից, համայնքի ղեկավարին կից գործող ՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից քննարկվել և որոշվել է առաջարկվող ծրագրերի ցանկը՝ ներառելու համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶԾ-ում:

Պարտադիր խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի ֆինանսավորումը իրականացվում է ըստ անձնագրերի :

Հ/Հ	Ծրագրի անվանումը	Ֆինանսական աղբյուր	Ծրագրի մոտավոր արժեքը /հազ.դրամ Կատարման տարեթիվը				
			2017թ	2018թ	2019թ	2020թ	2021թ
1	Համայնքի աշխատակազմի պահպանում	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 86520,0	16420,0	16900,0	17200,0	17700,0	18300,0
2	Համայնքի նախադպրոցական կրթության ապահովում և ընդլայնում	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 37900,0	6500,0	7200,0	7600,0	8100,0	8500,0

3	Խմելու ջրագծի կառուցում	Դոնոր կազմակերպ. Ընդամենը՝ 37900,0	25000,0	15000,0			
4	Համայնքում աղբահանության սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցում	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 13700,0	2200,0	2500,0	2800,0	3000,0	3200,0
5	Գյուղտեխնիկայի ձեռքբերում /լիզինգ/	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 6000,0	2000,0	2000,0	2000,0		

6	Համայնքի ջրամատակարարման ոռոգման ներքին ցանցի վերանորոգում	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 7500,0	1000,0	1300,0	1500,0	1700,0	2000,0
7	Արվեստի դպրոցի և ժամանցային կենտրոնի ստեղծում	Դոնոր կազմակերպ. Ընդամենը՝ 25000,0		25000,0			
8	Զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծում	Դոնոր կազմակերպ. Ընդամենը՝ 10000,0	5000,0	5000,0			
9	Աջակցություն սոցիալապես անապահով ընտանիքներին	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 6000,0	800,0	1000,0	1200,0	1400,0	1600,0

10	Եկեղեցամերձ հրապարակի բարեկարգում, առևտրի տաղավարների կառուցում	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 4000,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0
11	Համայնքի արտաքին լուսավորության համակարգերի ընդլայնում, հենասյուների ներկում	Համայնքի բյուջե Ընդամենը՝ 4000,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0
12	Ներհամայնքային փողոցների ասֆալտապատում	Սուբվենցիա՝ Ընդամենը 29500,0	5500,0	6000,0	6000,0	6000,0	6000,0
13	Կոյուղու ներքին ցանցի կառուցում	Սոց. Ներդրումներ Ընդամենը՝ 90000,0			30000,0	30000,0	30000,0
14	Մրգերի և հատապտուղների չորանոցների ստեղծում	Դոնոր կազմակերպ. Ընդամենը՝ 90000,0			30000,0	30000,0	30000,0

Առաջարկվող ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելու նպատակով, ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից սահմանվել են ծրագրերի գնահատման հետևյալ չափանիշները՝

- հանրության աջակցությունը,
- ուղղակի և անուղղակի շահառուների թիվ,
- հարատևություն (կենսունակություն),
- ազդեցություն սոցիալական խոցելի խմբերի վրա, աղքատության նվազեցում,
- հիմնական միջոցների (ենթակառուցվածքների) պահպանում:

Ստորև ներկայացվում է հնգամյա ծրագրում ներառված հիմնախնդիրների վերլուծությունը և իրականացման հնարավորությունները:

- 2015 թ քնապահպանական սուբվենցիաների 18129,4 հազ. դրամով կառուցվել է խմելու ջրագիծ՝ Ստեփանավան-Նոյեմբերյան ջրատարից: Նախագծի ընդհանուր արժեքը կազմում է 58440,0 հազ դրամ: Դոնոր կազմակերպությունների միջոցով նախատեսվում է ծրագիրը ավարտել 2 տարիների ընթացքում:
- 2014 թ լիզինգային կարգով ձեռք է բերվել <<Բելառուս>> մակնիշի տրակտոր՝ հարակից գործիքներով: Հնգամյա ծրագրով նախատեսված է համայնքի ֆոնդային բյուջեից մինչև 2019թ-ը մարել ձեռք բերված սարքավորումների գումարները՝ 11085.0 հազար դրամ:
- Համայնքում աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքների համար հնգամյա ծրագրով նախատեսված է 13700,0 հազար դրամ: Բնապահպանական սուբվենցիաների վերականգնման դեպքում հնարավոր է ձեռք բերվել լրացուցիչ աղբարկղեր և աղբատար մեքենա:
- Համայնքում ոռոգման ջրագծի ներքին ցանցը յուրաքանչյուր տարի վերանորոգման կարիք ունի: Նախատեսվում է յուրաքանչյուր տարի ֆոնդային բյուջեից վերանորոգել վնասված ջրատարը:
- Համայնքի առաջնահերթ ծրագրերից մեկն է արվեստի դպրոցի ստեղծումը, որը նախատեսվում է ստեղծել մանկապարտեզի երկրորդ մասնաշենքի վերանորոգումից հետո, որի ֆինանսավորումը հնարավոր է կատարվի դոնոր կազմակերպությունների միջոցով:
- Սոց. ներդրումների և հրատապ ծրագրերի միջոցով նախատեսվում է ներհամայնքային մի քանի փողոցների բարեկարգում, ասֆալտապատում /4 կմ/ և արտաքին լուսավորության ստեղծում / 3կմ, որտեղ կտեղադրվեն 75 լուսակետեր/
- Համայնքը չունի կոյուղու ներքին ցանց, որի խիստ անհրաժեշտությունը կապված է տուրիզմի զարգացման և զբոսաշրջիկների ակտիվ այցելությունների հետ: Համայնքն ավելի բարեկեցիկ և սանիտարական վիճակի բերելու համար նախատեսվում է սոց. ներդրումներ հիմնադրամի միջոցով 2019-2021 թթ համայնքում կառուցել կոյուղու ներքին ցանց՝ մոտավոր 90000,0 հազ դրամ գումարով:
- Համայնքը և շրջակա անտառները հարուստ են մրգերով և հատապտուղներով, որի համար անհրաժեշտ է համայնքում կառուցել մրգերի և հատապտուղների չորանոց: Վերջինիս կառուցումը հնարավորություն կտա համայնքում աշխատատեղերի ստեղծմանը և բնակչության ֆինանսական միջոցների բարելավմանը, իսկ արտադրանքը կիրացվի գյուղում գործող հյուրանոցներում և առևտրի կետերում:
- Քանի որ համայնքը համարվում է զբոսաշրջության կենտրոն, ուստի համայնքում, ինչպես նաև տարածաշրջանում, տուրիզմը ավելի զարգացնելու համար նախատեսվում է ստեղծել զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծում:
- Համայնքի բնակիչները իրենց ձեռքի աշխատանքները վաճառում են եկեղեցամերձ տարածքում: Համայնքը ավելի զրավիչ դարձնելու համար նախատեսվում է

բարեկարգել եկեղեցամերձ տարածքը՝ այնտեղ կառուցելով առևտրի տաղավարներ, որտեղ իրենք ձեռքի աշխատանքները կվաճառեն գյուղի բնակիչները:

Կատարված հաշվարկներից երևում է, որ 2017-2021 թվականների ընթացքում Հաղպատ համայնքում հնգամյա ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել 450120,0 հազ դրամ ընդհանուր արժողությամբ ծրագրեր, որոնք հնարավոր է իրականացնել՝ 165620,0 հազար դրամ համայնքային բյուջեից, 255000,0 հազար դրամ դոնոր կազմակերպություններից և 29500,0 հազար դրամ բնապահպանական սուբվենցիաներից:

Համայնքի 2017-2021 թթ բյուջեների մուտքերի և դրանց հաշվին կատարվող ընդհանուր ու ոլորտային ծրագրերի ծախսերի ցուցանիշների համեմատությունը և վերլուծությունը /հազար դրամ/

Հ/հ	Ցուցանիշի անվանումը	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը, այդ թվում	19100.0	19800.0	20500.0	21200.0	22400.0
1.1	Վարչական բյուջեի ընդհանուր մուտքերը	16500.0	17000.0	17500.0	18000.0	19000.0
1.2	Ֆոնդային բյուջեի ընդհանուր մուտքերը այդ թվում	2600.0	2800.0	3000.0	3200.0	3400.0
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը	400.0	600.0	800.0	1000.0	1200.0
2.	Համայնքի ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ծախսերը, այդ թվում	18900.0	19700.0	20400.0	21100.0	22300.0
2.1	Ընթացիկ ծախսեր	16420.0	16900.0	17400.0	17900.0	18900.0
2.2	Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր	2600.0	2800.0	3000.0	3200.0	3400.0
3	Համայնքի բյուջեի պահուստային ֆոնդ այդ թվում	1200.0	1400.0	1500.0	1700.0	1900.0
3.1	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ	1200.0	1400.0	1500.0	1700.0	1900.0
3.2	Ֆոնդային բյուջեի պահուստային ֆոնդ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Համայնքի 2017-2021 թթ հնգամյա ծրագրում ներառված ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ֆինանսական ամբողջական ապահովվածությունը և իրատեսականությունը մեծապես կախված է նաև համայնքի արդյունավետ համագործակցությունից պետական կառավարման մարմինների, դոնոր կազմակերպությունների և մասնավոր հատվածի հետ, ապահովելու վերջիններիս կողմից ակնկալվող ֆինանսական ներդրումները հնգամյա ծրագրում ներառված համապատասխան ոլորտներում:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ԽՄԵԼՈՒ ՋՐԱԳԾԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ»
(Ճրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի բնակիչների սոցիալ կենցաղային պայմանների բարելավում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բնակչությանն ապահովել շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
-	25000,0	15000,0	-	-	-	-	
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1.Նախագիծը կազմված է 2015թ-ին						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր 40000,0 Կապիտալ ծախսեր - Ընդհանուր բյուջեն 58500,0						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը							
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2018						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>2015-2016 թվականներին Ստեփանավան-Ալավերդի ջրատարից կառուցվել է շուրջ 3 կմ երկարությամբ ջրագիծ, որը պոմպակայանի միջոցով ջուրը հասցնելու է ջրամբար, որտեղից բաժանվելու է բնակիչներին: Ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով ջրագծի կառուցումը մնացել է անավարտ: Նախագծով ջրագծի ընդհանուր արժեքը կազմում է 585000,0 հազար դրամ: Կատարվել է 18500,0 հազար դրամի շին. Աշխատանքներ: Դռնոր կազմակերպությունների միջոցով 2017-2018 թվականներին նախատեսվում է ավարտին հասցնել համայնքի համար անհրաժեշտ ջրագծի կառուցումը:</p>						

Ծ Ր Ա Պ Բ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Պ Ի Ր

«ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ»
(Շրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Բարելավել համայնքի սանիտարական վիճակը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքը դարձնել մաքուր և գրավիչ						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		2000,0	2200,0	2500,0	2800,0	3000,0	3200,0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1. Ձեռք բերել նոր աղբարկղեր 2. Չապասարկվող թաղամասերում տեղադրել աղբարկղեր 3. Պարիսպապատել աղբարկղերի շրջակայքը						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 6000,0 Կապիտալ ծախսեր՝ 7700,0 Ընդհանուր բյուջեն՝ 13700,0						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Մաքուր համայնք, վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ Զբոսաշրջիկներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի տարածքի շուրջ 60%-ում կատարվում է աղբահանություն: Նախատեսվում է 2021թ-ին աղբահանությունը հասցնել 100%-ի, ձեռք բերել նոր աղբարկղեր, հնարավորության դեպքում նաև՝ աղբատար մեքենա:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ԳՅՈՒՂՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄ»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Խոտհարքների վերածված վարելահողերը դարձնել մշակելի						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վարելահողերի նպատակային օգտագործում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		2000,0	2000,0	2000,0			
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	3.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	4.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Ձեռք բերել գյուղ. գործիքներ 1.2 կազմակերպել սեփականաշնորհված վարելահողերի օգտագործում՝ ըստ նպատակային նշանակության						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 2000,0 Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝ 6000,0						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ Մեխանիզացիա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2019						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում լիզինգային կարգով 2014թ-ին ձեռք է բերվել «Բելառուս» մակնիշի տրակտոր և հարակից գյուղ. գործիքներ: Մինչև 2019թ-ը պետք է վճարվի լիզինգի պայմանագրով նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունները: Համայնքում գտնվող 140 հա վարելահողերը մշակելով կբարելավվի բնակչության ֆինանսական վիճակը, կստեղծվի աշխատատեղեր:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՑԱՆՑԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Հողամասերը դարձնել ոռոգելի, բարձրացնել բերրիությունը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բնակիչներին ապահովել բավարար քանակի ոռոգման ջրով						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		1000,0	1300,0	1500,0	1700,0	2000,0	
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Գործող ջրագծի վնասված խողովակների փոխարինում նորով 1.2 Տեղադրել փակնամվ բաժանարարներ, բաշխումը կտարելով հավասարաչափ 1.3 Չորոզվող թաղամասերում նոր խողովակաշարերի անցկացում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր Կապիտալ ծախսեր Ընդհանուր բյուջեն 7500,0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021 թթ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ներկայումս համայնքում ոռոգման ջուրը հավասարաչափ չէ բաշխված, ջրի քանակը ամռան ամիսներին չի բավարարում: Բնակչության 20%-ը չի օգտվում ջրից: Ծրագրի իրականացումից հետո բնակչությունը կապահովվի բավարար քանակի ջրով, որը կօգտագործվի նաև տնտեսության մեջ:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ԱՐՎԵՍՏԻ ԴՊՐՈՑԻ ԵՎ ԺԱՄԱՆՑԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Խրախուսել երեխաների գեղագիտական ճաշակի բարձրացմանը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Երեխաների բազմակողմանի զարգացում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			25000,0				
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 վերանորոգել մանկապարտեզի երկրորդ մասնաշենքը 1.2 Ձեռք բերել անհրաժեշտ գույք 1.3 Կահավորել համապատասխան սարքավորումներով						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝ 25000,0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի երեխաներ և երիտասարդներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2018 թ-ին						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում չկա արվեստի դպրոց և զբաղվածության կենտրոն: Մանկապարտեզի 2-րդ մասնաշենքը, որը կառուցվել է 1990 թ-ին, կապիտալ վերանորոգումից հետո հնարավոր է օգտագործել նշված կենտրոնի համար, որը հնարավոր է իրականացնել դոնոր կազմակերպությունների ֆինանսավորմամբ:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի բնակիչների սոցիալ-կենցաղային պայմանների բարելավում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Փողոցները դարձնել լուսավոր, հարմարավետ բնակիչների և հյուրերի համար						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		800,0	800,0	800,0	800,0	800,0	
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	3.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	4.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Պատվիրել և պատրաստել Հաղպատ համայնքի լուսավորության համակարգի նախագծեր և նախահաշվային փաստաթղթեր 1.2 Ձեռք բերել շուրջ 75 հենասյուններ, էլեկտրահաղորդալար և լուսակիրներ						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 800,0 Կապիտալ ծախսեր՝ 3200,0 Ընդհանուր բյուջեն՝ 4000,0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ, հյուրեր						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021 թթ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի գիշերային լուսավորությունից օգտվում է բնակչության 70 %-ը: Նախատեսվում է մինչև 2021 թ-ը ավարտել ամբողջական գիշերային լուսավորությունը, որի արդյունքում կունենանք լուսավորված, զեղեցիկ, բարեկարգ համայնք:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ԿՈՅՈՒՂՈՒ ՆԵՐՔԻՆ ՑԱՆՑԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ»
(Շրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Ապահովել համայնքի սանիտարահիգիենիկ վիճակը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բարձրացնել կուլտուր-կենցաղային վիճակը						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
					30000,0	30000,0	3000,0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Ֆինանսավորման համար դիմել դոնոր կազմակերպություններին 1.2 Պատվիրել նախագծեր և նախահաշիվ,						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր Կապիտալ ծախսեր Ընդհանուր բյուջեն՝ 90000,0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ, հյուրանոցներ և հյուրատներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2019-2021 թթ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում ներկայումս լայն թափ է ստացել տուրիզմի զարգացումը: Լինելով տուրիզմի զարգացման կենտրոն, համայնքում չկա կոյուղու ներքին ցանց, որը խիստ անհրաժեշտ է համայնքի բնակչությանը, և կապահովի սոցիալ-կենցաղային պայմանները: Առկայության դեպքում կվերանա հիվանդությունների առաջացման վտանգը:						

Ծ Ր Ա Գ Բ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ՆԵՐՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՓՈՂՈՑՆԵՐԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ, ԱՍՖԱԼՏԱՊԱՏՈՒՄ»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Բարեկարգել ներհամայնքային ճանապարհների վիճակը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բարելավել բնակչության սպասարկման մակարդակը						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			5500,0	6000,0	6000,0	6000,0	6000,0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	3.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	4.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Պատվիրել նախագծեր և նախահաշիվ, 1.2 Կատարել ճանապարհների բարեկարգում և կահավորում 1.3 Կատարել միջանկյալ արդյունքներն ապահովող գործողություններ						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր Կապիտալ ծախսեր Ընդհանուր բյուջեն՝ 29500,0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մարդկային ռեսուրսներ Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ, գրոսաշրջիկներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021 թթ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մինչև 2016թ-ը բնապահպանական սուբվենցիաների և համայնքի ներդրումով ասֆալտապատվել և վերանորոգվել են համայնքի 5 փողոցներ (ընդհանուր 4 կմ երկարությամբ): Նախատեսվում է նշված գումարների վերականգնման դեպքում ավարտին հասցնել մնացած փողոցները 5 կմ երկարությամբ:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

«ՄՐԳԵՐԻ ԵՎ ՀԱՏԱՊՏՈՒՂՆԵՐԻ ՉՈՐԱՆՈՑՆԵՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Աշխատատեղերի ստեղծում, մրգերի և հատապտուղների իրացում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բնակչության ֆինանսական միջոցների բարելավում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ /հազար դրամ/				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
				30000,0	30000,0	30000,0	
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Պատվիրել նախագծեր և նախահաշիվ, 1.2 Ձեռք բերել անհրաժեշտ սարքավորումներ 1.3 Ապահովել արդյունքն ապահովող գործողություններ						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր Կապիտալ ծախսեր Ընդհանուր բյուջեն՝ 90000,0 հազար դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Դրամական միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրամական միջոցների ձեռքբերում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2019-2021 թթ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի տնամերձերում աճում են տարբեր տեսակի մրգեր, իսկ անտառները հարուստ են վայրած պտուղներով: Ունենալով մրգերի մշակման արտադրամաս, բնակչությունը իրենց աճեցրած մրգերը և հավաքած հատապտուղները կիրացնեն այնտեղ՝ բարելավելով ֆինանսական վիճակը: Կստեղծվի նաև աշխատատեղեր: Արտադրված արտադրանքը կիրացվի գյուղում գործող հյուրանոցներում և հյուրատներում:						

6. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ (ՕՏԱՐՄԱՆ, ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ) ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐԸ

Համայնքի հաշվեկշռում գտնվող գույքի մի մասը պիտանի չէ հետագա շահագործման, այդ պատճառով դրանք նախատեսվում է ընդգրկել 2017-2021թթ օտարման հնգամյա ծրագրում: Այդ նպատակով, մինչև 2017թ. տարեվերջը կգնահատվեն դրանց շուկայական արժեքները և կներկայացվեն համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը՝ աճուրդային եղանակով օտարելու համար: Բացի այդ, նախատեսվում է տարեցտարի բարձրացնել համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության տրամադրման մակարդակը:

Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի (շենքերի, շինությունների, հողամասերի և այլն) կառավարման (օտարման, վարձակալության տրամադրման) 2017-2021 թթ. հնգամյա ծրագիր

Հ/Հ	Գույքի անվանում	Գույքի վիճակի գնահատում	Այլ բնութագրիչներ	Օտարման տարեթիվը հնգամյան ծրագրով	Ենթակա է օտարման կամ վարձակալության տրամադրման
1	Համայնքապետարանի շենք	բավարար	Չի շահագործվում	2018	Օտարում
2	անասնազոմ	բավարար	Չի շահագործվում	2019	Օտարում
3	Պահեստի շենք	բավարար	Չի շահագործվում	2017	Օտարում
4	Հողի օտարում	Ըստ կադ. քարտեզի	-	Յուրաք. տարի 1 հա	օտարում
5	Վարելահող /20 հա/	IV կարգ	Տրված է վարձակալությամբ		վարձակալություն
6	Խոտհարք /13 հա/				վարձակալություն
5	Արոտ /150 հա/				վարձակալություն

7. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՆԳԱՄՅԱ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

Իրականացման փուլում գտնվող ծրագրերը ենթարկվում են մոնիթորինգի, որը հնարավորություն է տալիս հսկել ծրագրերի կատարման ընթացքը և անհրաժեշտ փոփոխություններ կատարել: Մոնիթորինգը իրականացվում է համապատասխան կատարողականի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկություններ հավաքագրելու և ցուցանիշների փաստացի արժեքները թիրախային արժեքների հետ համեմատելու միջոցով: Համեմատության միջոցով հնարավոր է չափել ծրագրի առաջընթացը, հաջողության աստիճանը, ծրագրով պայմանավորված փոփոխությունները կամ գնահատել ծրագիրն իրականացնողի կատարողականը:

Մոնիթորինգային ցուցանիշների մասին տեղեկություններ պետք է հավաքագրվեն կիսամյակային կամ տարեկան կտրվածքով: Մոնիթորինգի հաշվետվությունը համայնքի ղեկավարը համայնքի ավագանուն պետք է ներկայացվի ամեն տարի՝ հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա առաջին եռամսյակում:

ՀԶՀԾ-ի վերանայումը

Հիմնվելով ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, ՀԶՀԾ-ի վերանայման անհրաժեշտության դեպքում, համայնքի ղեկավարը ՀԶՀԾ-ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ իր և/կամ համայնքի ավագանու անդամներից ստացված բոլոր առաջարկությունները կներկայացնի համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

Համայնքի ավագանու անդամների առաջարկած այն փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, որոնք ավելացնում են ՀԶՀԾ-ի իրականացման ծախսերը, համայնքի ավագանու որոշումն ընդունվում է միայն համայնքի ղեկավարի եզրակացության առկայությամբ և ավագանու նիստին ներկա անդամների ձայների երկու երրորդով:

ՀԶՀԾ-ի փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, ավագանու հաստատումից հետո, հրապարակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԵԶՐԱՓՈՒԿՈՒՄ

Հաղպատ համայնքի սույն զարգացման հնգամյա ծրագիրը իրականացվելու է համայնքի ՏԻՄ-ի, աշխատակազմի, ՀՈԱԿ-ի և բնակիչների մասնակցությամբ:

Համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶՀԾ-ն ամբողջական ծավալով իրականացնելու հարցը մեծապես կախված կլինի համայնքի առաջիկա հինգ տարիների բյուջեում նախատեսվող մուտքերի (հատկապես՝ սեփական) փաստացի կատարման մակարդակից, ինչպես նաև դրանց խնայողաբար ու արդյունավետ ծախսումից:

ՀԶՀԾ-ի իրականացումը շատ բանով պայմանավորված կլինի նաև այն բանից, թե համայնքի ՏԻՄ-ը, ինչքանով կհաջողվի նպատակային և արդյունավետ համագործակցություն ծավալել ՀՀ պետական կառավարման համապատասխան մարմինների (հատկապես՝ ՀՀ Լոռու մարզպետարանի), ՀՀ-ում (մասնավորապես՝ ՀՀ Լոռու մարզում) գործող միջազգային և տեղական դոնորների հետ՝ համայնքային տնտեսությունում ապահովելու ՀԶՀԾ-ով պլանավորված ներդրումները և միջոցները:

ՀԱՂՊԱՏ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Վ. ԲԱՌՅԱՆ